

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
MACIEJ SZPUNAR
esitatud 11. aprillil 2018¹

Kohtuasi C-43/17 P

Liam Jenkinson
versus
**Euroopa välis teenistus,
Euroopa Liidu Nõukogu,
Euroopa Komisjon,**

Eulex Kosovo

Apellatsioonkaebus – Euroopa Liidu rahvusvaheliste missioonide töötajad – Töölepinguid käsitlevates kohtuvaidlustes kohaldatav õigus ja otsuse tegemise pädevus – Järjestikused tähtjalised töölepingud – Otsus viimast lepingut mitte pikendada – Kahju hüvitamise nõue – Kostja kindlaksmääramine

Sissejuhatus

1. Käesolev apellatsioonimenetlus algatati kohtuvaidluses, milles on Eulex Kosovo missiooni² endine töötaja Liam Jenkinson (edaspidi „hageja“) vastandatud Euroopa Liidu Nõukogule, Euroopa Komisjonile, Euroopa välis teenistusele (EEAS) ja Eulex Kosovo missioonile (edaspidi „kostjad“) seoses sellega, et Eulex Kosovo missioon ei pikendanud hageja viimast lepingut terves reas hageja ja nende kolme Euroopa Liidu missiooni vahel ajavahemikul 1994–2014 sõlmitud tähtjalistes lepingutes (edaspidi „tähtjalised lepingud“)³.

2. Apellatsioonkaebuses palub hageja Euroopa Kohtul tühistada kohtuasjas Jenkinson *vs.* nõukogu jt⁴ tehtud kohtumäärus, millega Üldkohus jättis rahuldamata tema hagi, mille ese oli esimese võimalusena nõue, mis põhineb ETL artiklil 272 ja millega sooviti esiteks ümber kvalifitseerida hageja lepinguline suhe tähtjatuks töölepinguks ja saada hüvitist kahju eest, mida oli hagejale tekitatud järjestikuste tähtjaliste lepingute kuritarvitusliku kasutamise ja töösuhte kuritarvitusliku lõpetamisega, ning teiseks tuvastada, et Euroopa välis teenistus, nõukogu ja komisjon on hagejat kohelnud diskrimineerivalt, ja sellest tulenevalt kohustada neid maksma hüvitist, ning teise võimalusena nõue, mis põhineb Euroopa institutsioonide lepinguvälisel vastutusel.

3. Oma apellatsioonkaebuse nõuetest esimese põhjenduseks esitatud esimeses väites heidab hageja Üldkohtule ette mitme liidu kohtute pädevuse ulatust kohtuvaidluse lepinguliste küsimuste arutamiseks käsitleva õigusnormi rikkumist ja vaidlustatud kohtumääruse ebapiisavat põhjendamist.

1 Algeel: prantsuse.

2 Nõukogu 4. veebruari 2008. aasta ühismeede 2008/124/ÜVJP Euroopa Liidu õigusriigimissiooni kohta Kosovos EULEX KOSOVO (ELT 2008, L 42, lk 92).

3 Tuleb märkida, et kohtuasja toimikust nähtub, et hageja töötas aastatel 1994–2014 ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) valdkonnas kolmes eri liidu missioonis – igähes neist järjestikuste tähtjaliste lepingute alusel (vt käesoleva ettepaneku punktid 11–13).

4 9. novembri 2016. aasta kohtumäärus (T-602/15, edaspidi „vaidlustatud kohtumäärus“, EU:T:2016:660).

4. Selle väitega tõstatab hageja seni käsitlemata küsimuse, mis väärib tähelepanu. Kuigi Euroopa Kohus on juba otsustanud niisuguse ELTL artikli 272 tähenduses vahekohtuklausli ulatuse üle, mis käsitleb järjestikustel tähtajalistel lepingutel põhinevat pidevat töösuhet⁵, tuleb tal käesolevas kohtuasjas tegelikult esimest korda teha otsus niisuguse klausli üle, mis on sätestatud viimases poolte vahel sõlmitud lepingus, samas kui varasemate lepingute vahekohtuklausli järgi olid pädevad Brüsseli kohtud. Käesolevas ettepanekus analüüsitakse vastavalt Euroopa Kohtu soovile ainult seda konkreetset küsimust.

Õiguslik raamistik

Ühismeede 2008/124

5. Ühismeetme 2008/124 artiklis 1 „Missioon“ on sätestatud, et Euroopa Liit moodustab Kosovos „õigusriigi“ missiooni Eulex Kosovo.

6. Ühismeetme artikli 2 „Mandaat“ esimeses lõigus on sätestatud:

„EULEX KOSOVO abistab Kosovo institutsioone, õigusorganeid ja õiguskaitseasutusi nende edusammudes, et saavutada jätkusuutlikkus ja vastutus, ning sõltumatu paljurahvuseline õigussüsteemi ning politsei- ja tolliteenistuse arendamisel ja tugevdamisel, tagades, et nimetatud institutsioonid on poliitilistelt sõltumatud ja järgivad rahvusvaheliselt tunnustatud standardeid ning Euroopa tavasid.“

7. Seda ühismeedet pikendati mitu korda⁶. Seda pikendati nimelt kuni 14. juunini 2016 otsusega 2014/349/ÜVJP⁷, mis on käesoleva asja faktilistele asjaoludele kohaldatav.

8. Selle otsusega lisati samasse ühismeetmesse artikkel 15a, milles on sätestatud:

„EULEX KOSOVO-l on käesoleva ühismeetme rakendamiseks õigus hankida teenuseid ja asju, sõlmida lepinguid ja halduskokkuleppeid, värvata töötajaid, omada arvelduskontosid, omandada ja võõrandada vara ja ennast kohustustest vabastada [...]“.

9. Viimati pikendati ühismeedet 2008/124 otsusega (ÜVJP) 2016/947⁸ kuni 14. juunini 2018.

Vaidluse taust

10. Vaidluse tausta võib nii, nagu see nähtub vaidlustatud kohtumäärusest, kokku võtta järgmiselt.

5 Vt 1. juuli 1982. aasta kohtuotsus *Porta vs. komisjon* (109/81, EU:C:1982:253, punkt 10).

6 Seda pikendati kõigepealt nõukogu 8. juuni 2010. aasta otsusega 2010/322/ÜVJP, millega muudetakse ühismeedet 2008/124/ÜVJP (ELT 2010, L 145, lk 13) kuni 14. juunini 2012, seejärel nõukogu 5. juuni 2012. aasta otsusega 2012/291/ÜVJP, millega muudetakse ühismeedet 2008/124/ÜVJP (ELT 2012, L 146, lk 46) kuni 14. juunini 2014.

7 Nõukogu 12. juuni 2014. aasta otsus, millega muudetakse ühismeedet 2008/124/ÜVJP (ELT 2014, L 174, lk 42).

8 Nõukogu 14. juuni 2016. aasta otsus, millega muudetakse ühismeedet 2008/124/ÜVJP (ELT 2016, L 157, lk 26).

11. Hageja töötas kõigepealt järjestikuste tähtajaliste lepingute alusel 20. augustist 1994 kuni 5. juunini 2002 Euroopa Liidu järelevalvemissiooni⁹. Seejärel töötas ta järjestikuste tähtajaliste lepingute alusel 17. juunist 2002 kuni 31. detsembrini 2009 Euroopa Liidu politseimissioonis¹⁰. Lõpuks võeti hageja 5. aprillist 2010 kuni 14. novembrini 2014 tööle Eulex Kosovo missiooni 11 järjestikuse tähtajalise lepingu alusel¹¹.

12. 15. juunist kuni 14. oktoobrini 2014 sõlmitud töölepingu täitmise ajal teatas Eulex Kosovo missiooni juht 26. juuni 2014. aasta kirjas hagejale tema missiooni lõppemisest ja sellest, et tema töölepingut pärast 14. novembrit 2014 edasi ei pikendata.

13. Viimane tähtajaline leping sõlmiti Eulex Kosovo ja hageja vahel ajavahemikuks 15. oktoobrist kuni 14. novembrini 2014 ning seda ei pikendatud. Viimase tähtajalise lepingu punktis 21 on ette nähtud, et lepinguga seotud mis tahes vaidlusi on ELTL artikli 272 alusel pädev lahendada Euroopa Liidu Kohus¹².

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtumäärus

14. Üldkohtu kantseleisse 23. oktoobril 2015 esitatud hagiavaldusega esitas hageja hagi, milles ta palus Üldkohtul esimese võimalusena ühelt poolt kvalifitseerida tema lepinguline suhe ümber tähtajatuks töölepinguks, tuvastada, et kostjad on rikkunud oma lepingulisi kohustusi, eelkõige etteteatamiskohustust tähtajatu lepingu ülesütlemisel, tuvastada, et tema lepingu ülesütlemine oli kuritarvituslik, ja mõista neilt seetõttu välja kahju, mida oli tekitatud järjestikuste tähtajaliste lepingute kuritarvitusliku kasutamise, etteteatamiskohustuse rikkumisega ja lepingu kuritarvitusliku ülesütlemisega. Teiselt poolt palus ta Üldkohtul tuvastada, et nõukogu, komisjon ja Euroopa välisteenistus kohtlesid teda missioonide teenistuses töötamise ajal tema töötasu, pensioniõiguste ja muude soodustuste osas diskrimineerivalt ja et ta oleks tulnud tööle võtta nendest ühe ajutise töötajana, ning mõista neilt seetõttu välja hüvitis. Teise võimalusena palus ta Üldkohtul mõista kostjatelt nende lepinguvälise vastutuse alusel välja hüvitis nende kohustuste rikkumisega tekitatud kahju eest.

15. Vaidlustatud kohtumäärusega tunnistas Üldkohus, et tal puudub ilmselgelt pädevus kahe esimese võimalusena esitatud nõude üle otsustamiseks, ja lükkas teise võimalusena esitatud nõuded ilmselgelt vastuvõetamatuna tagasi. Üldkohus jättis seega hagi tervikuna rahuldamata ja mõistis kohtukulud välja hagejalt.

Menetlus Euroopa Kohtus ja poolte nõuded

16. Hageja palub Euroopa Kohtul vaidlustatud kohtumäärus tühistada, hagi rahuldada ja mõista mõlema astme kohtukulud välja kostjatelt. Nõukogu ja komisjon paluvad apellatsioonkaebus rahuldamata jätta ja mõista kohtukulud välja hagejalt. Euroopa välisteenistus ja Eulex Kosovo paluvad Euroopa Kohtul esimese võimalusena tunnistada, et tal puudub pädevus apellatsioonkaebuse üle

⁹ Euroopa Ühenduse järelevalvemissioon oli Lääne-Balkani maades kohal alates aastast 1991 ja see oli asutatud vastastikuse mõistmise memorandumiga, mis sõlmiti Belgradis 13. juulil 1991. Euroopa Liidu järelevalvemissioon moodustati nõukogu 22. detsembri 2000. aasta ühismeetmega 2000/811/ÜVJP Euroopa Liidu järelevalvemissiooni kohta (EÜT 2000, L 328, lk 53). Kohtuvaidluse faktilistest asjaoludest nähtub, et hageja lepingu lõpust Euroopa Liidu järelevalvemissioonis tema lepingu alguseni Euroopa Liidu politseimissioonis oli vahet ainult 16 päeva.

¹⁰ See missioon loodi nõukogu 11. märtsi 2002. aasta ühismeetmega 2002/210/ÜVJP Euroopa Liidu politseimissiooni kohta (EÜT 2002, L 70, lk 1; ELT eriväljaanne 18/01, lk 278).

¹¹ Kohtuvaidluse faktilistest asjaoludest nähtub, et viimase lepingu lõpust Euroopa Liidu politseimissioonis tema lepingusuhte alguseni Eulex Kosovoga oli vahet kolm kuud.

¹² Apellatsioonkaebuses rõhutab hageja, et temaga sõlmiti nimetatud missioonides ligi 40 järjestikust tähtajalist lepingut. Ta rõhutab samuti, et ta algatas enne ja pärast oma viimase tähtajalise lepingu lõppu toimingud vahekohtumenetluse algatamiseks, millele aga Eulex Kosovo kuidagi ei vastanud.

otsustada, ja teise võimalusena jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja mõista kohtukulud välja hagejalt. Peale selle paluvad nõukogu ja Euroopa välisteenistus Euroopa Kohtul, juhul kui apellatsioonkaebus loetakse põhjendatuks, apellatsioonkaebus ja hagi neid puudutavas osas vastuvõetamatuse tõttu rahuldamata jätta.

17. Euroopa Kohtus toimus apellatsioonkaebuse asjas kirjalik menetlus. Pooltele saadeti palve esitada kokkuvõtlikult suulised seisukohad esimese nõude põhjenduseks esitatud esimese väite kohta. Kohtuistung peeti 17. jaanuaril 2018.

Apellatsioonkaebuse esimese nõude põhjenduseks esitatud esimese väite analüüs

Poolte argumendid

18. Apellatsioonkaebuse esimese nõude põhjenduseks esitatud esimene väide puudutab Üldkohtu hinnangut sellele, millises ulatuses on liidu kohtud pädevad arutama kohtuvaidluse lepingulist poolt. See väide koosneb sisuliselt neljast osast.

Esimene väiteosa, et Üldkohus rikkus õigusnormi ja põhjendamiskohustust selles osas, mis puudutab tema pädevuse kindlaksmääramist kogu lepingusuhte arutamiseks

19. Hageja heidab Üldkohtule ette, et see ei vastanud tema esimeses astmes esitatud argumendile, et ta on seisukohal, et kuigi Euroopa Kohtu pädevus arutada lepinguvaidlusi võib tuleneda ainult sellest, et pooled on lepingus vahekohtuklausliga määranud Euroopa Kohtu pädevaks, tingimusel et leping on kehtiv, tuleb vaidlusaluse klausli kehtivust, ulatust ja õiguslikke tagajärgi siiski analüüsida lepingule kohaldatava riigi õiguse, käesoleval juhul Belgia õiguse seisukohast.

20. Peale selle rikkus hageja sõnul Üldkohus õigusnormi, otsustades vastuvõetavuse vastuväidete üle toimikut sisulistes küsimustes analüüsimata. Belgia õiguse alusel tuleb nimelt tööleping sõlmida enne töötaja tööle asumist ja vastasel korral ei saa lepingutingimustele tugineda, mille tagajärjel saab hageja sõnul vahekohtuklauslile tugineda ainult tema.

21. Igal juhul väidab hageja vaidlusaluse klausli tõlgendamise ja ulatuse kohta, et Üldkohus oleks pidanud analüüsima poolte tegelikku tahet vahekohtuklausli osas viimase tähtjalise lepingu sõlmimisel Belgia õiguse seisukohast, kuna selles õiguses on ette nähtud, et kahtluse korral tuleb kohaldada nõrgemale lepingupoolele kõige soodsamat tõlgendust. Kuna aga vahekohtuklauslis on silmas peetud pikaajalist lepingusuhet, tuleneb tema arvates selle klausli allkirjastamise kontekstist, et pooled ei kavatsenud vaidluste lahendamist poolitada, andes liidu kohtutele pädevuse ainult viimase tähtjalise lepingu arutamiseks. Hageja sõnul tähendab Üldkohtu antud tõlgendus pealegi seda, et piisab, kui missioonid näevad igas tähtjalises lepingus ette erineva kohtualluvuse kokkuleppe, selleks et vältida töötajate võimalust pöörduda kohtusse vastavalt neile tunnustatud õigusele õiglasele kohtumõistmisele, ning et töötajad peavad sel juhul pöörduma nii paljudesse eri kohtutesse, kui palju tähtjalisi lepinguid nad on sõlminud. Vaidlustatud kohtumäärus ei ole tema sõnul seega selles aspektis põhjendatud ja on õiguslikult väär.

22. Euroopa välisteenistus, nõukogu, komisjon ja Eulex Kosovo vaidlevad hageja esimese väiteosa põhjenduseks toodud argumentidele vastu.

Teine väiteosa, et on rikutud õigusnormi seoses Belgia õigusnormide ja samal ajal pooleli olevate kohtuasjade põhimõtte rikkumisega

23. Hageja heidab Üldkohtule ette, et see eitas vaidlustatud kohtumääruse punktis 41 oma pädevust, asudes seisukohale, et Belgia kohtud tunnistavad ennast pädevaks lahendama kohtuvaidlusi seoses kõikide tähtajaliste lepingutega peale viimase tähtajalise lepingu. Hageja sõnul ei saa välistada, et Belgia kohtud tõlgendavad viimase tähtajalise lepingu vahekohtuklauslit nii, et see on kohaldatav tervele tema lepingusuhtele kostjatega. Igal juhul ei saa Belgia kohtud tema arvates tühistada halduse üksikakti, mille on teatavaks teinud missioon või institutsioonid, või mis on neile omistatav; äärmisel juhul võiksid nad selle õiguslikud tagajärjed peatada. Järelikult ei ole vaidlustatud kohtumääruses tema sõnul mitte ainult rikutud põhjendamiskohustust, vaid ka rikutud õigusnormi seoses Belgia õigusega ja pooleli olevate kohtuasjade põhimõttega.

24. Euroopa välisteenistus ja komisjon vaidlevad selle teise väiteosa põhjenduseks hageja esitatud argumentidele vastu.

Kolmas väiteosa, et kuna Üldkohus oli seisukohal, et tal puudub pädevus otsustada hageja ja kostjate vahel varem sõlmitud töölepingute õiguslike tagajärgede üle, siis rikkus ta õigusnormi

25. Hageja heidab Üldkohtule ette, et see otsustas vaidlustatud kohtumääruse punktis 39 vääralt, et kuna tal on pädevus ainult viimase tähtajalise lepingu suhtes, ei saa ta otsustada varem sõlmitud töölepingute tagajärgede üle. Hageja sõnul ei saa tervet lepingusuhet tähtajatuks lepinguks ümber kvalifitseerida mingil juhul eraldiseisvalt viimasest tähtajalisest lepingust ja täpsemalt selle lepingu lõpust. Hagejal on tema sõnul nimelt võimatu saavutada oma lepingusuhte ümberkvalifitseerimist osaliselt liikmesriikide kohtutes ja osaliselt liidu kohtutes. Üldkohus jättis tema sõnul seega talle esitatud argumentidele vastamata ja rikkus vaidlustatud kohtumääruses õigusnormi.

26. Euroopa välisteenistus, nõukogu ja komisjon vaidlevad hageja argumentidele vastu.

Neljas väiteosa, et viimase tähtajalise lepingu kohta esitatud nõue jäeti analüüsimata

27. Hageja väidab, et igal juhul jättis Üldkohus analüüsimata tema nõude seoses viimase tähtajalise lepingu lõpus lepingu lõpetamise dokumentide kättetoimetamisega, mis on Belgia õiguses ette nähtud, ja on seisukohal, et see tegemata jätmine on samaväärne õigusemõistmisest keeldumisega.

28. Nõukogu ja komisjon vaidlevad neljanda väiteosa raames hageja esitatud argumentidele vastu.

Õiguslik hinnang

29. Käesolev analüüs hõlmab ainult küsimust, millises ulatuses on liidu kohtutel kohtuvaidluse lepingulise poole arutamise pädevus, mis tuleneb ELTL artikli 272 alusel vahekohtuklauslist. Järelikult eeldab see analüüs selle sätte autonoomset tõlgendamist. Ettepanekus ei otsustata seega ette lepingusuhte ümberkvalifitseerimise küsimust, mis on kohtuvaidluse ese. Seda küsimust tuleks nimelt

hinnata sisulistes küsimustes kohaldatava õiguse seisukohast¹³.

ELTL artikli 272 ulatus

30. Tuleks kõigepealt meelde tuletada, et vaidlusi, mille üks pool on liit, lahendama pädeva kohtu kohta on ELTL artiklis 274 ette nähtud, et „[k]ui pädevus ei ole aluslepingutega antud Euroopa Liidu Kohtule, ei loeta vaidlusküsimusi, mille üheks pooleks on liit, sel põhjusel väljaspool liikmesriikide kohtute pädevust olevaks“. Euroopa Kohtu hinnangul ei võimalda ELi toimimise lepinguga kehtestatud kohtualluvuse süsteem „pooltel vaidlustes valida kas ühenduse kohtualluvust või liikmesriikide kohtualluvust“. Selle süsteemi järgi nimelt liidu kohtualluvus „välistab liikmesriikide kohtualluvuse“¹⁴.

31. Liidu kohtute erandliku pädevuse kohta on ELTL artiklis 272 sätestatud, et „Euroopa Liidu Kohtu pädevusse kuulub otsuse tegemine liidu poolt või nimel sõlmitud era- või avalik-õiguslikus lepingus sisalduva vahekohtuklausli alusel“¹⁵. See artikkel on erinorm, mis võimaldab era- või avalik-õiguslikus lepingus sätestatud vahekohtuklausli alusel pöörduda liidu kohtusse¹⁶. Euroopa Kohtu pädevus on seega seotud sellega, et ühelt poolt on liidu institutsiooni, organi või asutuse ja eraõigusliku poole vahel sõlmitud leping ning teiselt poolt on selles lepingus vahekohtuklausel¹⁷.

13 Kuigi tegu on ÜVJP valdkonnaga, olen ma arvamusel, et liidu missioonid peaksid neil lasuva lojaalsuskohustuse kohaselt võtma tööandjana käitudes arvesse liidu tasemel vastu võetud õigusnorme. Vt analoogia alusel 13. detsembri 2016. aasta kohtuotsus *IPSO vs. EKP* (T-713/14, EU:T:2016:727, punkt 106). Igal juhul tuleks minu arvates ära märkida kaks olulist elementi. Esiteks, kuigi nõukogu 28. juuni 1999. aasta direktiiv 1999/70/EÜ, milles käsitletakse Euroopa Ametiühingute Konföderatsiooni (ETUC), Euroopa Tööandjate Föderatsiooni (UNICE) ja Euroopa Riigiosalusega Ettevõtete Keskuse (CEEP) sõlmitud raamkokkulepet tähtajalise töö kohta (EÜT 1999, L 175, lk 43; ELT eriväljaanne 05/03, lk 368), millega rakendatakse raamkokkulepet, on adresseeritud liikmesriikidele, saab selles direktiivis sätestatud või sellest tulenevatele normidele ja põhimõtetele tugineda liidu institutsioonide (asutuste ja muude ametite) vastu, kui ilmneb, et need põhimõtted on institutsioonidele otseselt siduvate aluslepingu alusnormide ja üldpõhimõtete konkreetne väljendus. Vt selle kohta 9. septembri 2003. aasta kohtuotsus *Rinke* (C-25/02, EU:C:2003:435, punktid 24 ja 25). Seega kuulub õiguste kuritarvitamise keelu põhimõte, mille kohaselt ei saa õigusnormidele tugineda neid kuritarvitades, õiguse üldpõhimõtete hulka, mille järgimise tagab kohus. Teiseks, arvestades, et ELTL artikli 272 alusel kokku lepitud klausli raames võib Euroopa Kohtul paluda lahendada vaidlus lepingu suhtes kehtivat siseriiklikku õigust kohaldades, märgin, et direktiiv 1999/70 on siseriiklike normidega üle võetud ja et järelikult on need normid kohaldatavad niisugusele tähtajaliste lepingute reale nagu need, mille suhtes on algatatud käesolev kohtuvaidlus.

14 Vt 9. oktoobri 2001. aasta kohtuotsus *Flemmer jt* (C-80/99–C-82/99, EU:C:2001:525, punkt 41). Kohtuasi, milles tehti see kohtuotsus, puudutas hüvitisi teatavatele piima- või piimatoodete tootjatele, kellel oli ajutiselt takistatud tegutseda, ja EÜ artikkel 238 (nüüd ELTL artikkel 272) ei olnud seega kohaldatav.

15 Mis puutub vahekohtuklausli olemusse ELTL artikli 272 tähenduses, siis on mõned autorid seisukohal, et termin „vahekohtuklausel“ võib osutada „petlikuks“ või ebasobivaks, sest seda tüüpi klauslite alusel pädevad liidu kohtud ei toimi mitte vahekohtunikena, vaid kohtutena, kes teevad kohtuotsuseid, mis on vahetult kohaldatavad. Vt selle kohta *Lenaerts, K., Maselis, I. ja Gutman, K., „EU Procedural Law“*, Oxford University Press, Oxford, 2014, peatükk 19, lk 686–699, eriti punkt 19.8. Vt samas tähenduses *Kremlis, G., „De quelques clauses d'élection de for et de droit applicable stipulées dans les contrats de droit privé conclus par les Communautés européennes dans le cadre de leurs activités d'emprunt et de prêt“*, „*Diritto comunitario e degli scambi internazionali*“, Milano, 1986, lk 782: „[K]ui [Euroopa Kohtusse] pöördatakse niisuguse klausli alusel, ei muutu ta vahekohtuks [...]“ [mitteametlik tõlge]. Vahekohtuklausli käsitamiseks mitte vahekohtuklauslina, vaid kohtualluvuse kokkuleppena, vt *D'Alessandro, E.* kaalutlused: „L'art. 272 del Trattato sul funzionamento dell'Unione europea: mero accordo attributivo della competenza giurisdizionale o convenzione arbitrale? (nota a Trib. dell'Unione Europea, 17 dicembre 2010, causa T-460/08)“, *Rivista dell'arbitrato*, Roma, 2011, nr 4, lk 622–628.

16 Vt selle kohta 26. veebruari 2015. aasta kohtuotsus *Planet vs. komisjon* (C-564/13 P, EU:C:2015:124, punkt 23).

17 Tuleks meelde tuletada, et Euroopa Kohus on juba tunnistanud enda pädevust vahekohtuklausli alusel, mis oli sätestatud allkirjastamata „lepinguprojektis“, mis oli poolte suhete sissejuhatuseks. Vt selle kohta 7. detsembri 1976. aasta kohtuotsus *Pellegrini vs. komisjon ja Flexon-Italia* (23/76, EU:C:1976:174, punktid 8–10). Vt ka kohtujurist Mayrase ettepanek kohtuasjas *Pellegrini vs. komisjon ja Flexon-Italia* (23/76, ei avaldata, EU:C:1976:143): „Kuid mulle näib, et oleks liiga formaalne vahekohtuklausli kehtivust üldse eitada ainuüksi põhjusel, et lepinguprojekti on poolte kokkulepet kinnitavates kirjades lihtsalt, aga sõnaselgelt nimetatud.“ Seevastu ELTL artikli 272 tähenduses vahekohtuklausli puudumisel ei ole liidu kohtud pädevad otsustama hageja ja komisjoni vahel liidu ja kolmanda riigi vahelises tehnilises koostöös, mida rahastatakse Euroopa arengufondist, sõlmitud töölepingu pikendamise üle. Vt 20. mai 2009. aasta kohtuotsus *Guigard vs. komisjon* (C-214/08 P, ei avaldata, EU:C:2009:330, punkt 41).

32. Tegelikult, kuigi niisuguse ELTL artikli 272 alusel lepingus sõlmitud klausli alusel võib Euroopa Kohtul paluda lahendada vaidlus lepingu suhtes kehtivat siseriiklikku õigust kohaldades¹⁸, on Euroopa Kohus juba otsustanud, et tema pädevust seda lepingut puudutava vaidluse lahendamiseks tuleb hinnata ainult selle artikli sätete ja vahekohtuklausli tingimuste alusel, tuginemata siseriikliku õiguse sätetele, mis väidetavalt välistavad tema pädevuse¹⁹. Seepärast peab Euroopa Kohus oma pädevuse kindlaksmääramiseks kontrollima, kas vaidluse esemeks olevas lepingus on niisugune klausel. Niisuguse klausli olemasolu eeldab seega kõigi teiste kohtute pädevuse välistamist²⁰.

33. Nii nähtub ELTL artiklitest 272 ja 274 koostoimes, et üldjuhul kuuluvad vaidlused seoses lepingutega, mille üks pool on liit, või igal juhul, milles üks lepingupooltest toimib liidu esinduses, liikmesriikide kohtute pädevusse²¹. Liidu kohtualluvus aga siiski välistab liikmesriikide kohtualluvuse²². Kui liidu kohtud on seisukohal, et hagi nõuded kuuluvad vahekohtuklausli alla, ei ole liikmesriikide kohtud enam pädevad hagi lahendada. Need kohtud peavad seega oma pädevusest loobuma ühelt poolt liidu õiguse esimuse põhimõtte²³ tõttu ja teiselt poolt poolte sooviga arvestamiseks.

34. Probleemid tekivad aga siis, kui on pädevaks nimetatud ka teine kohus samas lepingus (konkureerivad pädevused)²⁴ või – nagu käesoleval juhul – viimasele lepingule eelnevates poolte vahel töösuhte raames sõlmitud tähtjalistes lepingutes²⁵.

35. Kohtupraktika kohaselt kujutab see vahekohtuklauslil tuginev pädevus endast erandit üldnormist ning seda tuleb seetõttu tõlgendada kitsendavalt. Euroopa Kohus võib nimelt lahendada ainult nõudeid, mis tulenevad liidu sõlmitud lepingust, mis sisaldab vahekohtuklauslit, või mis on otseselt seotud sellest lepingust tulenevate kohustustega²⁶.

36. Sellisel juhul, arvestades asjaolu, et kõik hageja nõuded esimese väite raames põhinevad kas järjestikuste tähtjaliste lepingute kuritarvituslikul kasutamisel või tema töösuhte kuritarvituslikul lõpetamisel, tuleks analüüsida seoseid ühelt poolt hageja nõuete ja teistelt poolt eri tähtjaliste lepingute (sealhulgas viimase tähtjalise lepingu) või nendest tulenevate kohustuste vahel.

18 Vt vahekohtuklauslit sisaldavate eraõiguslikele lepingutele kohaldatava õiguse kohta Kohler, C., „La Cour de justice des Communautés européennes et le droit international privé“, *„Droit international privé: travaux du Comité français de droit international privé“*, 12e année, 1993–1995, Éditions A. Pedone, Paris, 1996, lk 71–95, eriti lk 78: „[Liit] peab püüdma kohaldada nii palju kui võimalik üldnorme sõna mõlemas mõttes, mis viib peaaegu paratamatult välja Rooma lepinguni“.

19 Vt 18. detsembri 1986. aasta kohtuotsus komisjon vs. Zoubek (426/85, EU:C:1986:501, punkt 10); 8. aprilli 1992. aasta kohtuotsus komisjon vs. Feilhauer (C-209/90, EU:C:1992:172, punkt 13) ja 26. veebruari 2015. aasta kohtuotsus Planet vs. komisjon (C-564/13 P, EU:C:2015:124, punkt 21).

20 26. novembri 1985. aasta kohtuotsus komisjon vs. CO.DE.MI. (318/81, EU:C:1985:467, punkt 9).

21 Vt kohtujurist Tizzano ettepanek liidetud kohtuasjades Flemmer jt (C-80/99–C-82/99, EU:C:2001:57, punkt 41).

22 Vt 9. oktoobri 2001. aasta kohtuotsus Flemmer jt (C-80/99–C-82/99, EU:C:2001:525, punkt 39).

23 Vt Lenaerts, K., Maselis, I. ja Gutman, K., *op. cit.*, lk 689, punkt 19.9: „If the clause confers an exclusive right on the Court of Justice of the EU to hear and determine disputes concerning a contract, courts in Member States must decline jurisdiction by reason of the primacy of Union Law (i.e. compliance with the arbitration clause concluded pursuant to art. 272 TFEU)“.

24 Vahel on isegi ette nähtud Euroopa Liidu Kohtu ja teatud liikmesriikide kohtute konkureeriv pädevus (konkureerivad klauslid). Vt Kohler, C., *op. cit.*, lk 78. Nii on see nimelt teatud klauslite puhul laenulepingutes, mis on sõlmitud liidu ja ühe või mitme panga vahel, mis moodustavad tehingu tegemiseks ühingu. Konkureerivad klauslid võivad tekitada probleeme seoses positiivsete kohtualluvuse konfliktidega. Vt selle küsimuse kohta Kremlis, G., „De quelques clauses d'élection de for et de droit applicable stipulées dans les contrats de droit privé conclus par les Communautés européennes dans le cadre de leurs activités d'emprunt et de prêt“, *„Diritto comunitario e degli scambi internazionali“*, Milano, 1986, lk 777–792, eriti lk 783.

25 Vt Lenaerts, K., Maselis, I. ja Gutman, K., *op. cit.*, lk 689, punkt 19.9: „If a number of Courts, including the GC, are entitled to determine disputes under the arbitration clause, a problem of lis alibi pendens may arise. No specific rules are set forth in the Treaties for resolving this problem“.

26 Vt 18. detsembri 1986. aasta kohtuotsus komisjon vs. Zoubek (426/85, EU:C:1986:501, punkt 11).

Hageja ja Eulex Kosovo vahelise töösuhte kvalifitseerimine

37. Kõigepealt tuleb selleks, et teada saada, kas hageja nõuded esimese väite raames tulenevad otseselt poolte sõlmitud viimasest tähtajalisest lepingust, mis sisaldab vahekohtuklauslit, või kas need nõuded on otseselt seotud viimasest tähtajalisest lepingust tulenevate kohustustega, välja selgitada, kas hageja ja Eulex Kosovo vaheline töösuhe, mis põhines 11 järjestikusel tähtajalisel lepingul, tuleb kvalifitseerida üheks ja pidevaks töösuhteks või, kas – vastupidi – viimasel tähtajalisel lepingul põhinev töösuhe on eelnevatel tähtajalistel lepingutel põhinevatest erinev.

38. Tuletan meelde, et hageja töötas peaaegu 20 aastat liidu kolmes eri missioonis ÜVJP valdkonnas. Konkreetselt hageja töösuhte kohta Eulex Kosovos tuleb märkida, et hageja töötamisel selle missiooni jaoks 5. aprillist 2010 kuni 14. novembrini 2014 tekkis töösuhe, mis põhines 11 järjestikusel tähtajalisel lepingul.

39. Sellest tuleneb, et hageja ja Eulex Kosovo vaheline töösuhe on lepinguline töösuhe. Tekib siiski küsimus, kas niisugune lepingusuhe on või ei ole üks ja pidev töösuhe.

40. Ei ole mingit kahtlust, et vastus sellele küsimusele on jaatav. Esiteks, nagu nähtub kohtuvaidluse faktilistest asjaoludest, sõlmiti viimane tähtajaline leping Eulex Kosovo ja hageja vahel perioodiks 15. oktoobrist kuni 14. novembrini 2014. Missiooni juht teatas 26. juuni 2014. aasta kirjas hagejale, et pärast 14. novembrit 2014 Eulex Kosovo tema „viimast tähtajalist lepingut“ enam edasi ei pikenda. Selles kirjas nimetatakse seega *viimase tähtajalise lepingu lõppkuupäev*, s.o 14. november 2014. Asjaolu, et nimetatakse viimast tähtajalist lepingut, näitab tegelikult, et see leping kuulus samasse hageja ja Eulex Kosovo vahelisse töösuhtesse. Teiseks, nagu Eulex Kosovo vastuses ühele kohtuistungil esitatud küsimusele pooltevahelise töösuhte laadi kohta ise tunnistas, kuna hageja hakkas Eulex Kosovos tööle 2010. aastal, oli töökoht, millel ta töötas kuni oma viimase tähtajalise lepingu lõpuni, olemas juba sellest ajast peale ja hageja ülesanded olid olemuselt samad, mida ta täitis eelnevate tähtajaliste lepingute raames.

41. Seepärast olen arvamusel, et niisugune töösuhe, mille raames hageja töötas ajavahemikul 5. aprillist 2010 kuni 14. novembrini 2014 Eulex Kosovos terve rea tähtajaliste lepingute alusel, tuleb kvalifitseerida üheks ja pidevaks töösuhteks poolte vahel.

Järjestikustel tähtajalistel lepingutel põhineva lepingulise töösuhte asja arutama pädev kohus

42. Kõigepealt tuleks meelde tuletada, et hageja ja Eulex Kosovo vahel ajavahemikul 5. aprillist 2010 kuni 14. oktoobri 2014 sõlmitud järjestikustes tähtajalistes lepingutes oli ette nähtud vahekohtuklausel Brüsseli kohtute kasuks. Viimase tähtajalise lepingu punktis 21 on aga ette nähtud ETL artikli 272 alusel Euroopa Liidu Kohtu pädevus. Selles artiklis on sätestatud, et liidu kohtute pädevus hõlmab kõiki vaidlusi seoses lepinguga.

43. Sellega seoses tekib küsimus, milline on pädev kohus lepingusuhete raames, mis põhinevad järjestikustel tähtajalistel lepingutel, millest enamik määrab ühe liikmesriigi kohtualluvuse, samas kui viimane leping, millel see suhe põhineb, sisaldab ETL artikli 272 põhjal vahekohtuklauslit, millega määratakse liidu kohtute kohtualluvus²⁷.

²⁷ Tuleks märkida, et kohtuasjas *Bitiqi jt vs. komisjon jt* (30. septembri 2014. aasta kohtumäärus (T-410/13, ei avaldata, EU:T:2014:871, punkt 8)), mis käsitles Eulex Kosovo missiooni juhi otsust lepinguliste töötajate töölepinguid mitte pikendada, jättis Üldkohus hagejate hagi rahuldamata, tunnistades enda ilmselget pädevuse puudumist. Selles kohtuasjas aga sisaldasid kõik tähtajalised lepingud klauslit, mille kohaselt nendest lepingutest tulenevad vaidlused kuulusid Brüsseli kohtute pädevusse. Seega ei olnud nendes lepingutes ühtegi vahekohtuklauslit ETL artikli 272 tähenduses.

44. Sellele küsimusele vastamiseks tuleb valida kahe võimaluse vahel. Seega oleks ühe ja sama töösuhtega seotud vaidlusi lahendama pädev kohus kas kohus, mis on nimetatud enamikus tähtajalistest lepingutest, millel see töösuhe põhineb (käesoleval juhul Brüsseli kohtud), või viimases tähtajalises lepingus nimetatud kohus (käesoleval juhul liidu kohtud). Olen veendunud, et nendest kahest võimalusest tuleb õigeks pidada teist.

45. Siinkohal tuleb lähtuda kohtuasjast, milles tehti 1. juuli 1982. aasta kohtuotsus *Porta vs. komisjon* (109/81, EU:C:1982:253), mis puudutas käesoleva juhtumi omaga analoogset töösuhet ja rida järjestikuseid lepinguid, mille oli T. Porta igal aastal sõlminud ühise teaduskeskuse Ispra juhiga itaalia keele tundide andmiseks 15 aasta jooksul, viis esimest aastat ilma kirjalike lepinguteta ja pärast kirja vormis lepingutega. Neljal viimasel aastal põhines pooltevaheline töösuhe üksikasjalikumatel lepingutel, mis sisaldasid EMÜ artikli 181 (nüüd ETLT artikkel 272) tähenduses vahekohtuklauslit, mille kohaselt oli Euroopa Kohus „ainupädev lahendama kõiki vaidlusi seoses nimetatud lepingute kehtivuse, tõlgendamise või täitmisega“.

46. Euroopa Kohus otsustas oma kohtuotsuses, et „[a]sjaolu, et eelnevates lepingutes sama [vahekohtu]klauslit ei ole ja et esimestel aastatel kirjalikke lepinguid isegi ei ole, ei takista seda, et Euroopa Kohus võtab pooltevaheliste suhete hindamisel arvesse kõiki varasemaid lepinguid“²⁸. Seega, vaatamata sellele, et ainult viimased lepingud sisaldasid vahekohtuklauslit, mis viitas Euroopa Liidu Kohtule, võttis Euroopa Kohus olukorra hindamisel arvesse kõiki poolte vahel varem eksisteerinud suhteid.

47. Käesoleval juhul tuleks meelde tuletada, et hageja nõuded on seotud sellega, et järjestikuste tähtajaliste lepingute põhjal oli olemas üks ja pidev töösuhe. Seega on selge, et nii hageja nõue, mis põhineb tähtajaliste lepingute kuritarvituslikul kasutamisel, kui ka nõue seoses töösuhte kuritarvitusliku lõpetamisega põhinevad kõikidel ajavahemikul 5. aprillist 2010 kuni 14. novembrini 2014 sõlmitud lepingutel, mis hõlmab kahtlemata ka viimast tähtajalist lepingut. Tegelikult just selle viimase tähtajalise lepingu pikendamata jätmine lõpetaski hageja töösuhte Eulex Kosovoga, nagu nähtub etteteatamiskirjast²⁹. Pooltevahelise töösuhte lõppu ei saa mingil juhul analüüsida, lähtumata kõnealusest viimasest tähtajalisest lepingust. Seepärast peabki just selles viimases tähtajalises lepingus sätestatud vahekohtuklausel määrama kohtualluvuse kogu töösuhtega seotud vaidlustes. Vastupidine seisukoht võiks põhjustada ühe ainsa töösuhtega seotud vaidluse poolitamise, olenevalt vahekohtuklauslite arvust – määrates eri kohtute kohtualluvuse. Niisugune seisukoht läheks vastuollu õigusega tõhusale õiguskaitsevahendile.

48. Järelikult, arvestades, et töösuhe, mille raames hageja töötas aastatel 2010–2014 Eulex Kosovos, on üks, peab kõikides selle järjestikustel tähtajalistel lepingutel põhineva töösuhtega seotud vaidlustes õiguskindluse põhimõtet ja õigust tõhusale õiguskaitsevahendile³⁰ arvestades pädev kohus olema viimases tähtajalises lepingus nimetatud kohus. On nimelt ilmne, et hageja töösuhte Eulex Kosovoga lõpetamise põhjutanud asjaolu – lepingu mitte pikendamine – seondub just selle viimase tähtajalise lepinguga ja seda sõltumata sellest, millal etteteatamiskiri hagejale saadeti.

28 Vt 1. juuli 1982. aasta kohtuotsus *Porta vs. komisjon* (109/81, EU:C:1982:253, punkt 10). Vt ka kohtujurist Capotorti ettepanek kohtuasjas *Porta vs. komisjon* (109/81, ei avaldata, EU:C:1982:143, punkt 2): „Võib samuti arutleda, kas asjaolu, et kohtualluvuse kokkulepe on sätestatud ainult alates aastast 1977 sõlmitud lepingutes, takistab Euroopa Kohtul tuvastada, mis laadi oli poolte vahel varem, aastatel 1963–1977 olnud suhe. Vastus peab olema eitav, kuna *vaidlus tõstatab küsimuse selle töösuhte pidevusest või mitte ja seega ühtsusest*, mille raames hageja aastatel 1963–1980 ühises teaduskeskuses õpetas“. Kohtujuristi kursiiv.

29 Vt käesoleva ettepaneku punkt 40.

30 Selles suhtes on Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 47 esimeses lõigus ette nähtud, et igal juhul, kelle liidu õigusega tagatud õigusi või vabadusi rikutakse, on selles artiklis kehtestatud tingimuste kohaselt õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus. Sama artikli teise lõigu kohaselt on igal juhul õigus õiglasele ja avalikule asja arutamisele mõistliku aja jooksul sõltumatus ja erapooletus seaduse alusel moodustatud kohtus. Vt analoogia alusel 12. juuli 2012. aasta kohtuotsus *Arango Jaramillo jt vs. EIP* uuesti läbivaatamine (C-334/12 RX, EU:C:2012:468).

49. Seda arutluskäiku kinnitab asjaolu, et poolte valik lisada viimasesse tähtajalisse lepingusse ELTL artikli 272 alusel vahekohtuklausel näitab nende tahtlikku soovi seada oma töösuhe Euroopa Kohtu kohtualluvusse. Tuletan siinkohal meelde õiguspõhimõtet, et õigeks tuleb lugeda poolte viimasena väljendatud taht. Seega eeldab sellest põhimõttest kinnipidamine nimelt Euroopa Kohtu pädevust lahendada vaidlusi seoses nõude esimese esitamise ajal kehtinud lepingusuhetega³¹. Järelikult, kui sellega seoses pooled valisid võimaluse nende lepingusuhetega seotud vaidlusi lahendada pädeva kohtu alluvust muuta, siis tuleb nende valikut austada.

Üldkohtu järelduste analüüs

50. Hageja kriitika tema esimese väite raames puudutab ühelt poolt vaidlustatud kohtumääruse punkte 23–26 ja teiselt poolt punkte 39 ja 41.

51. Üldkohus otsustas vaidlustatud kohtumääruse punktides 23–26 ELTL artiklit 272 käsitlevale kohtupraktikale tuginedes, et tal on pädevus ainult viimase tähtajalise lepingu suhtes selles sisalduva vahekohtuklausli alusel ja et tal seega ilmselgelt puudub pädevus otsustada vaidluste üle, mis võivad tekkida hageja viimasele tähtajalisele lepingule eelnevate töölepingute täitmisel, kuna need lepingud sisaldasid klauslit, millega määrati sõnaselgelt kohtualluvus Belgia kohtutele.

52. Märgin, et seda õiguslikku argumentatsiooni ei saa pidada õigeks hageja ja tema tööandja vahelise ühe ja pideva töösuhete raames, mis põhineb real järjestikustel tähtajalistel lepingutel.

53. Nagu hageja märgib, tähendab see Üldkohtu tõlgendus, et piisaks, kui missioonid näevad igas töötajate tähtajalises lepingus ette erineva kohtualluvuse kokkuleppe, selleks et vältida võimalust, et nad võiksid pöörduda kohtusse, vastavalt neile tunnustatud õigusele tõhusale õiguskaitsevahendile.

54. Vaidlustatud kohtumääruse punktis 39 analüüsis Üldkohus hageja nõuet kogu oma lepingusuhete tähtajatuks lepinguks ümber kvalifitseerida.

55. Selle kohta märkis Üldkohus, et tema pädevus, mis piirdub ainult viimase tähtajalise lepinguga, ei võimalda tal otsustada varem sõlmitud töölepingute õiguslike tagajärgede üle ja et seepärast puudub tal ilmselgelt pädevus viimase tähtajalise lepingu lõppemisel Belgia õiguses ette nähtud etteteatamise ja lepingu lõpetamise dokumentide kättetoimetamisega seotud nõuetega.

56. Vaidlustatud kohtumääruse punktis 41 eitas Üldkohus oma pädevust põhjusel, et Belgia kohtud tunnistaksid ennast pädevateks lahendada vaidlust seoses kõikide tähtajaliste lepingutega peale viimase.

57. Märgin, et Üldkohus eiras, nagu nähtub käesoleva ettepaneku punktist 47, et pooltevahelise töösuhete lõpp ei ole ilma viimase tähtajalise lepinguta mõistetav. Tegelikult seondub hageja töösuhete Eulex Kosovoga lõpetamise põhjutanud asjaolu – lepingu mitte pikendamine – just selle viimase lepinguga.

58. Nagu ma käesoleva ettepaneku punktides 48 ja 49 märkisin, kuna kohtuvaidlus tõstatab küsimuse, kas töösuhe oli püsiv ja seega üks, peab just viimases tähtajalises lepingus sätestatud vahekohtuklausel määrama kohtualluvuse kõikide terve selle töösuhetega seotud vaidluste jaoks.

59. Sellest järeldub, et kuna Üldkohus ei võta oma arutluskäigus arvesse, et hageja ja Eulex Kosovo vaheline töösuhe on pidev, ega vahekohtuklauslis poolte vabalt väljendatud tahte tagajärge, ei saanud ta tugineda kaalutlusele, et vahekohtuklausli ulatus piirdub sõnaselgelt viimase tähtajalise lepinguga seotud vaidlustega ega laiene varasematele lepingutele, ilma seejuures õigusnormi rikkumata.

³¹ Vt joonealune märkus nr 12.

60. Kuna Üldkohus rikkus õigusnormi seoses oma pädevusega hagi lahendada, ei ole vaja analüüsida hageja argumente, et vaidlustatud kohtumäärus jäeti põhjendamata ja viimase tähtajalise lepinguga seotud nõue analüüsimata.

61. Seega tuleb apellatsioonkaebuse esimese väitega nõustuda.

62. Kõike eespool öeldut arvestades teen ettepaneku vaidlustatud kohtumäärus tühistada, kuivõrd Üldkohus otsustas, et tal ilmselgelt puudub pädevus hageja hagi lahendada.

Vaidlustatud kohtumääruse tühistamise tagajärjed

63. Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklis 61 on sätestatud, et kui apellatsioonkaebus on põhjendatud, tühistab Euroopa Kohus Üldkohtu otsuse. Ta võib ise teha asja suhtes lõpliku kohtuotsuse, kui menetluse seisund lubab, või suunata asja tagasi Üldkohtusse otsustamiseks.

64. Ma olen seisukohal, et vaidlus ei ole staadiumis, kus selle kohta saaks teha lõpliku kohtuotsuse. Hageja argumentide põhjendatuse analüüsid tuleks nimelt Euroopa Kohtul lahendada faktilisi küsimusi asjaolude põhjal, mida Üldkohus vaidlustatud kohtumääruses ei hinnanud, kuna ta otsustas, et tal puudub ilmselgelt pädevus hagi lahendada. Pealegi ei ole kohtuasja sisulist külge puudutavaid faktiväiteid Euroopa Kohtus arutatud.

Ettepanek

65. Eespool öeldut arvestades leian, et hageja esimese väitega apellatsioonkaebuse esimese nõude põhjenduseks tuleb nõustuda, ja teen Euroopa Kohtule ettepaneku tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 9. novembri 2016. aasta kohtumäärus Jenkinson vs. nõukogu jt (T-602/15, EU:T:2016:660) ainuüksi sel põhjusel ja olenemata apellatsioonkaebuse teiste väidete analüüsist ning saata kohtuasi sisulistes küsimustes otsuse tegemiseks tagasi Üldkohtule, jättes kohtukulude jaotuse hiljem otsustada.